

اولاد

ویژه فرهنگ و معارف رضوی
| سال دوم | ویژه نامه ۵۱۱ |

تکته‌ها/حجت الاسلام قراتی
**بر خوردهای تربیتی
باید همراه با
عاطفه باشد**

۲ پژوهشگر از ویژگی‌های کتابخانه و موزه ملی ملک می‌گویند
**نقش پررنگ یک موقوفه
در چرخه دانش**

کتاب «شهاب دین»
روایت زندگی آیت الله مرعشی نجفی رونمایی شد
**از حذف وعده نهار تا کارگری
برای خرید نسخه‌های خطی**

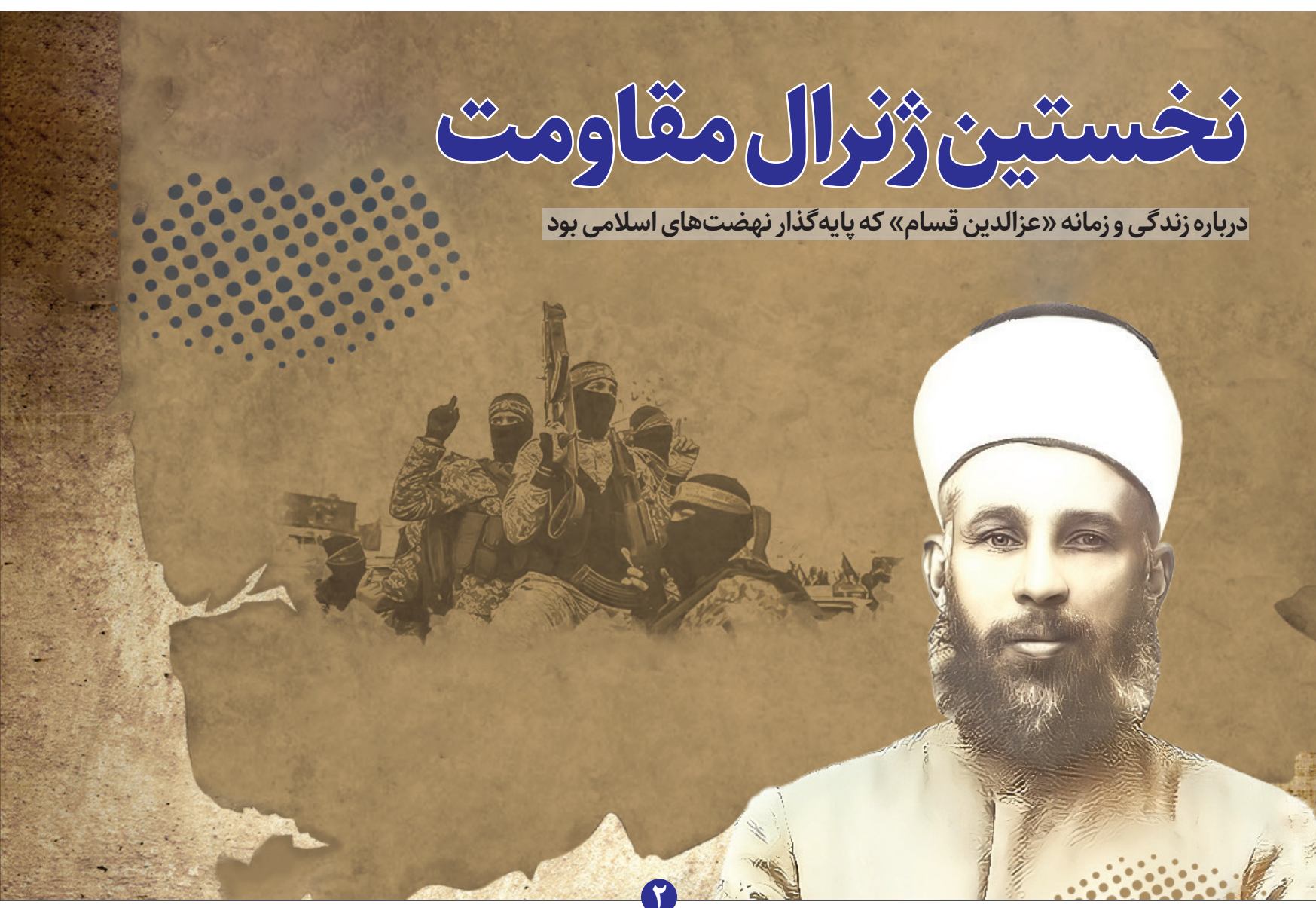
حجت الاسلام والمسلمین پناهیان:
**ضرورت بندگی خدا
«برده دیگران نبودن» است**

رواق هنر
به نام مبارک رضا

کارگاه تخصصی «تایپوگرافی بر مینای خط ثلث» با حضور علیرضا بهدانی، هنرمند برجسته رشته نقاشی خط در مکتب هنر رضوان مشهد برگزار شد. استاد بهدانی در این کارگاه تخصصی که بعد از ظهر روز گذشته به عنوان یکی از رویدادهای «رواق هنر» با حضور جمعی از هنرمندان جوان گرافیست در مکتب هنر رضوان برپا شد، آثاری با محوریت عبارت «علی بن موسی الرضاع» با استفاده از قلم‌نی و مرکب و رنگ در فرم‌های مختلف به خط ثلث کتابت کرد. وی ضمن کتابت آثار، توضیحاتی نیز در خصوص قابلیت‌های گرافیکی برخی از حروف ارائه داد. تنی چند از هنرجویان حاضر در این کارگاه نیز به خلق اثر زیر نظر استاد بهدانی پرداختند. در حاشیه کارگاه تایپوگرافی، محمد فنودی، رئیس اداره آموزش و پژوهش مؤسسه آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی گفت: منظور از تایپوگرافی، فن و چیدمان حروف در راستای خلق فرم‌های بصری معنا دار است. وی افزود: گرافیست‌ها حتماً نیاز نیست که خوشنویس باشند، آن‌ها می‌توانند با آشنایی با حروف، آثارشان را خودشان طراحی کنند و سپس کتابت این آثار را به هنرمندان خوشنویس بسپارند. شایان ذکر است، مؤسسه آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی با همکاری مؤسسه آموزش عالی اقبال لاهوری، مؤسسه آموزش عالی فردوس و مرکز آموزش عالی فنی و حرفه‌ای الزهراسی، رویدادهای هنری - پژوهشی مشترک رواق هنر را با محوریت مکتب هنر رضوی، از ۲۶ آذر تا ۵ دی ۱۴۰۱ در شهر مشهد برگزار می‌کند.

نخستین ژنرال مقاومت

درباره زندگی و زمانه «عزالدین قسام» که پایه‌گذار نهضت‌های اسلامی بود

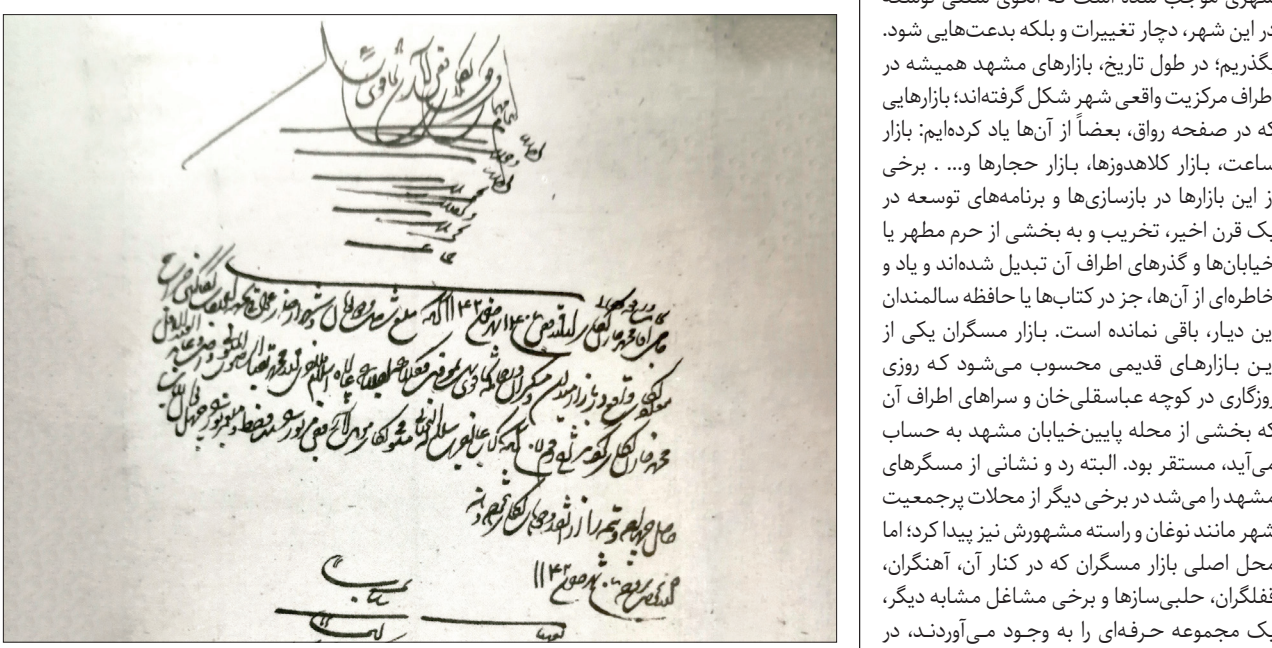
منبر مجازی
حُسن معاشرت

محمد خازن سرکار گردید... از آنجا که تعیین میزان درآمد موقوفه‌ها برای هزینه کردن آن مطابق نیت واقف، ضرورت بسیار داشت و از طرفی، فقدان این درآمد به هر دلیل، باید در حساب‌های آستان قدس ثبت و ضبط می‌شد، به ناچار حسابدار - در اینجا «حاجی آقا محمد خازن سرکار» - باید موضوع فقدان عایدی را طی یک قبضی، به تأیید متولی آستان قدس - در اینجا میرزا محمدتقی رضوی - یا وکلای وی می‌رساند تا در حساب سالانه لحاظ شود و به قول امروزی‌ها، مشکلی در ترازنامه پیش نیاید. سندی که از آن یاد

بازخوانی وضعیت یکی از بازارهای قدیمی مشهد با مرور یک سند ۲۹۳ ساله

گزارش اوضاع وخیم «بازار مسگران»

محمدحسین نیکبخت
بازار در الگوی شهرسازی ایرانی، نبض تپنده شهر و پررفت و آمدترین مکان آن محسوب می‌شود؛ با این حال، بازار در تاریخ مشهد، فاقد آن مرکزیتی است که در دیگر شهرها وجود دارد. اینجا، قلب تپنده شهر، حرم رضوی است و آنچه شکل می‌گیرد و گسترش می‌یابد، باید بر اساس الگوی جغرافیایی منطبق با مرکزیت این مکان مقدس باشد. هر چند که در دهه‌های اخیر، توسعه ناهمگون فضای شهری موجب شده است که الگوی سنتی توسعه در این شهر، دچار تغییرات و بلکه بدعت‌هایی شود. بگذریم؛ در طول تاریخ، بازارهای مشهد همیشه در اطراف مرکزیت واقعی شهر شکل گرفته‌اند؛ بازارهایی که در صفحه رواق، بعضاً از آن‌ها یاد کرده‌ایم: بازار ساعت، بازار کلاهدوزها، بازار حجارها و ... برخی از این بازارها در بازسازی‌ها و برنامه‌های توسعه در یک قرن اخیر، تخریب و به بخشی از حرم مطهر یا خیابان‌ها و گذرهای اطراف آن تبدیل شده‌اند و یاد و خاطره‌ای از آن‌ها، جز در کتاب‌ها یا حافظه سالمندان این دیار، باقی نمانده است. بازار مسگران یکی از این بازارهای قدیمی محسوب می‌شود که روزی روزگاری در کوچه عباسقلی‌خان و سرراهی اطراف آن که بخشی از محله پایین‌خیابان مشهد به حساب می‌آید، مستقر بود. البته رد و نشانی از مسگرهای مشهد را می‌شد در برخی دیگر از محلات پرجمعیت شهر مانند نوغان و راسته مشهورش نیز پیدا کرد؛ اما محل اصلی بازار مسگران که در کنار آن، آهنگران، قفلگران، حلبی‌سازها و برخی مشاغل مشابه دیگر، یک مجموعه حرفه‌ای را به وجود می‌آوردند، در همان محله پایین‌خیابان و حوالی بازار عباسقلی‌خان قرار داشت. از زمان تخریب بازار مسگران، خیلی نمی‌گذرد؛ این بازار را در سال ۱۳۵۴ شمسی تخریب کردند تا فلکه حضرت را توسعه دهند؛ فلکه‌ای که در مرکز آن حرم رضوی قرار داشت و کسانی که سنشان بیش از ۴۰ سال است، آن را با دیوارهایی که فضای اماکن متبرکه را از فضای فلکه جدا می‌کرد، به یاد می‌آورند. درباره بازار مسگران و برخی بازارهای اطراف آن، معدود سندهایی در مرکز اسناد آستان قدس رضوی یافت می‌شود که عموماً مربوط به اجاره مغازه‌ها و فضاهای موقوفه است و ما امروز به بررسی یکی از آن‌ها می‌پردازیم.

حرف‌های یک سند درباره بازار مسگران
سند امروز که با شماره ۳۴۷۱۰/۶ در مرکز اسناد آستان قدس نگهداری می‌شود، مربوط به ماه صفر سال ۱۱۴۲ قمری / شهریورماه ۱۱۰۸ شمسی است؛ دورانی که مشهد روزگار بدی را از سر می‌گذراند. کشور درگیر شورش‌ها و جنگ‌های گسترده پس از سقوط دودمان صفویه است و نادرشاه تلاش می‌کند قدرت خود را بر دیگران دیکته کند. او حدود سه سال پس از تنظیم این سند، نایب‌السلطنه ایران شد و ۶ سال پس از نگارش این مکتوب، در سال ۱۱۴۴ شمسی حکومت را بدست آورد. متن سند به

محمد خازن سرکار گردید... از آنجا که تعیین میزان درآمد موقوفه‌ها برای هزینه کردن آن مطابق نیت واقف، ضرورت بسیار داشت و از طرفی، فقدان این درآمد به هر دلیل، باید در حساب‌های آستان قدس ثبت و ضبط می‌شد، به ناچار حسابدار - در اینجا «حاجی آقا محمد خازن سرکار» - باید موضوع فقدان عایدی را طی یک قبضی، به تأیید متولی آستان قدس - در اینجا میرزا محمدتقی رضوی - یا وکلای وی می‌رساند تا در حساب سالانه لحاظ شود و به قول امروزی‌ها، مشکلی در ترازنامه پیش نیاید. سندی که از آن یاد

خوبی از اوضاع و احوال مشهد آن روزگار گزارش می‌دهد، موضوع سند، وضعیت دکان‌های خالی، تخریب شده یا در حال تخریبی است که در بازار مسگران و اطراف آن قرار داشته‌اند: «حاجی آقا محمد، خازن سرکار، از قرار قبض به تاریخ ۱۴ شهر صفر سنه ۱۱۴۲ (۱۷ شهریور ۱۱۰۸) آن که مبلغ شصت و دو تومان و شش هزار دینار عراقی به جهت اخراجات دکاکین خراب متعلقه سرکار (آستان قدس) در بازار مسگران در معامله تقاقوی ثیل (سال مرغ) به معرفت وکلاء (تأیید نمایندگان) ... عالی‌جاه ... میرزا محمدتقی الرضوی المتولی واصل و عاید العبد الاقل

رقیه توسلی | گاهی فرقی نمی‌کند رنگ پرچم و پوست و زبانت... ملیت... اینکه از اکوادور باشی یا هلند یا مکزیک، ژاپن یا سنگال... اسمت «گریزمان» باشی یا «مسی» یا «ایچی کاواشیما» یا «پورعلی گنجی»... فرقی نمی‌کند چه کنی، زبانه‌ها را از استادبوم برداری یا عبا و دشداشه بپوشی و با حفظ چند جمله عربی دل میزبان را ببری یا با پسرپرچه کانادایی عکس یادگاری بندازی ... فرقی نمی‌کند زن باشی یا مرد... پولت از پاری بالابرد یا با فروش خودرو زیر پای

آخرین بازی جام ۲۰۲۲. مبارزه آرژانتین و فرانسه را نگاه می‌کنیم با کاسه‌ای تخمه. کلی مدافع و مهاجم توی مستطیل سبز می‌دوند برای پیروزی. برای رسیدن به رؤیاهای برای شادی دل خودشان و کلی آدم منتظر دیگر. می‌بینم فوتبال عجیب شکل زندگیست. توبیش شکست معنا دارد، موفقیت معنا دارد، همدلی، خودخواهی، عصبانیت، امید، خنده، دوستی، اشک، احترام و مُشتی صفات دیگر. با اینکه همیشه جغرافیاییم ضعیف بوده و تعریفی نداشته به گمانم

قطر دیگر از یادم نرود. کشور دینداری که ستاره‌ها، تماشاگران و بیننده‌ها را با آداب و سنت‌های آشنا کرد، قطری که با قرآن افتتاحیه‌اش را سوت زد، ترویج اسلام کرد و بارها نام فلسطین مظلوم را رساند به گوش عالم.

سنجاق
پیامبر اکرم(ص): دنیا متحول و در گردش است، نوبتی است. آن‌گاه که نوبتت به تو برسد، به سراغ تو می‌آید، هر چند ناتوان باشی و آن‌گاه که به زیان تو شود، با همه قدرتت هم نمی‌توانی آن را دفع کنی.

حجت‌الاسلام شریفیان | به جز بحث آیه شریفه انما المؤمنون اخوه که اشاره به روابط مؤمنان با هم دارد، ما مأمور به یک حسن معاشرت و حسن مجاورت با کسانی هستیم که تفاوت‌هایی با ما دارند... در زمان نبی اکرم(ص)، حضرت مجاورت داشتند با کسانی که حتی مشرک بودند، در مدینه با کسانی مجاورت داشتند که موحد بودند ولی دعوت حضرت را لیبیک نگفتند... با این‌ها هم حضرت یک حسن معاشرتی دارند. در زمان معصومین(ع) هم این مسئله به یک نحوی وجود داشته است... در «دارالهدیه» که دوره‌ای است که شیعیان به یک معنا با عامه زندگی می‌کنند و ارتباطی با هم دارند، در مقابل کفار مأمور به وحدت جامعه هستند... امروز هم ما به شکلی درگیر با این مسئله هستیم... بسیاری از آسیب‌های اجتماعی که ما امروز داریم از همین جاست؛ از آنجایی که حسن مجاورت و معاشرت ما به هم ریخته است، دشمن هم دارد در آن می‌دمد، ما هم که تکالیفمان را رها می‌کنیم، آن وقت جامعه شکننده می‌شود... روابط سست می‌شود.

خب روایت‌هایی داریم در باب همین مسئله که اهل بیت(ع) تکالیفی را از ما خواسته‌اند در ارتباط با کسانی که تفاوت جدی با ما دارند. نه صرفاً اختلاف نظر، حتی اختلاف عقیده دارند... حضرات معصومین(ع) در این موارد یک فضای صلح را فراهم می‌کنند... فضایی که در آن آداب مجاورت و معاشرت هست. غیر از آدابی که با برادران دینی هست... حالا آداب و وظایف و تکالیف ما در برابر برادران دینی خیلی سنگین است... آدم وحشت می‌کند. در روایت‌ها داریم که طرف می‌گوید من خدمت حضرت امام صادق(ع) داشتم طواف واجب خانه خدا را می‌کردم، یک نفر بیرون مطاف اشاره کرد و مرا صدا زد... نخواستم لذت طواف کنار حضرت را از دست بدهم... اشاره کردم صبر کن یک دور دیگر بزنم... حضرت فرمودند این بنده خدا از شیعیان بود؟ گفتم بله... گفتند چرا نمی‌روی؟ برادر مؤمنت تو را صدا زده و نمی‌روی؟ وظایف ما در قبال معاشرت با دیگران بسیار سنگین است... از امام باقر(ع) نقل شده که امیرالمؤمنین(ع) فرموده‌اند: شیعه امیرالمؤمنین(ع) باید زینت قبیله و جمعی باشد که در آن کار و زندگی می‌کند. حالا در آن قبیله شیعه و اهل سنت و... هم ممکن است زندگی کنند. دقت کنیم این‌ها اگر روزگاری به عنوان آداب زندگی معرفی شده، امروز فراتر از آداب، تبدیل به ضرورت زندگی ما شده است. در بعضی از روایت‌ها تعبیری وجود دارد که کسی اگر این ضرورت‌ها را رعایت نکرد از ما اهل بیت(ع) نیست.

